

EUROPSKA UNIJA

EUROPSKI PARLAMENT

VIJEĆE

Bruxelles, 3. travnja 2014.
(OR. en)

2012/0036 (COD)
LEX 1480

PE-CONS 121/2/13
REV 2

DROIPEN 156
COPEN 229
CODEC 2833

**DIREKTIVA EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA O ZAMRZAVANJU I ODUZIMANJU
PREDMETA I IMOVINSKE KORISTI OSTVARENE KAZNENIM DJELIMA U EUROPSKOJ UNIJI**

Direktiva 2014/42/EU
Europskog parlamenta i Vijeća

od 3. travnja 2014.

**o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi
ostvarene kaznenim djelima u Europskoj uniji**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 82.
stavak 2. i članak 83. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora ¹,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ²,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ³,

¹ SL C 299, 4.10.2012., str. 128.

² SL C 391, 18.12.2012., str. 134.

³ Stajalište Europskog parlamenta od 25. veljače 2014. (još nije objavljeno u Službenom listu) i Odluka Vijeća od 14. ožujka 2014.

budući da:

- (1) Glavni motiv prekograničnog organiziranog kriminala, uključujući kriminalne organizacije mafijaškog tipa, jest financijska dobit. Stoga, nadležna tijela trebala bi raspolagati sredstvima za praćenje, zamrzavanje i oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima te upravljanje njome. Međutim, učinkovito sprječavanje i borbu protiv organiziranog kriminala trebalo bi postići neutraliziranjem imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima i trebalo bi ga proširiti, u određenim slučajevima, na svaku imovinu koja proizlazi iz aktivnosti kriminalne prirode.
- (2) Organizirane kriminalne skupine djeluju bez granica, a sve više stječu imovinu u državama članicama različitima od one u kojoj su uspostavljene i u trećim zemljama. Postoji rastuća potreba za učinkovitom međunarodnom suradnjom u vezi s povratom imovine i uzajamnom pravnom pomoći.
- (3) Među najučinkovitijim sredstvima borbe protiv organiziranog kriminala jesu osiguravanje oštrih pravnih posljedica za počinjenje takvog kaznenog djela, kao i učinkovito otkrivanje te zamrzavanje i oduzimanje predmeta ili imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima.
- (4) Iako je postojeća statistika ograničena, vraćeni iznosi imovine ostvarene kaznenim djelima u Uniji čine se nedovoljnima u odnosu na procijenjenu imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelima. Iako su postupci oduzimanja regulirani propisima EU-a i nacionalnim zakonima, studije pokazuju da se oni ne koriste dovoljno.
- (5) Donošenjem minimalnih pravila uskladit će se režimi država članica za zamrzavanje i oduzimanje te na taj način omogućiti uzajamno povjerenje i učinkovita prekogranična suradnja.

- (6) Štokholmski program i zaključci Vijeća za pravosuđe i unutarnje poslove o oduzimanju i povratu nezakonito stečene imovine doneseni u lipnju 2010. naglašavaju važnost učinkovitije identifikacije, oduzimanja i ponovnog korištenja imovine ostvarene kaznenim djelima.
- (7) Postojeći zakonski okvir Unije o zamrzavanju, zapljeni i oduzimanju sastoji se od Zajedničke akcije 98/699/PUP ¹ Okvirne odluke Vijeća 2001/500/PUP ²; Okvirne odluke Vijeća 2003/577/PUP ³; Okvirne odluke Vijeća 2005/212/PUP ⁴; Okvirne odluke Vijeća 2006/783/PUP ⁵.
- (8) Izvješća Komisije o provedbi okvirnih odluka 2003/577/PUP, 2005/212/PUP i 2006/783/PUP pokazuju da postojeći režimi za produženo oduzimanje i za uzajamno priznavanje naloga za zamrzavanje i oduzimanje nisu sasvim učinkoviti. Oduzimanje je otežano zbog razlika u pravu država članica.

¹ Zajednička akcija 98/699/PUP od 3. prosinca 1998. o pranju novca, utvrđivanju, praćenju, zamrzavanju, pljenidbi i oduzimanju imovine ili imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, koju je Vijeće usvojilo na temelju članka K.3 Ugovora o Europskoj uniji (SL L 333, 9.12.1998., str. 1.).

² Okvirna odluka Vijeća 2001/500/PUP od 26. lipnja 2001. o pranju novca, identifikaciji, praćenju, zamrzavanju, pljenidbi i oduzimanju imovine i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima (SL L 182, 5.7.2001., str. 1.).

³ Okvirna odluka Vijeća 2003/577/PUP od 22. srpnja 2003. o izvršenju naloga za zamrzavanje imovine ili dokaza u Europskoj uniji (SL L 196, 2.8.2003., str. 45.).

⁴ Okvirna odluka Vijeća 2005/212/PUP od 24. veljače 2005. o oduzimanju imovinske koristi, sredstava i imovine pribavljene kaznenim djelima (SL L 68, 15.3.2005., str. 49.).

⁵ Okvirna odluka Vijeća 2006/783/PUP od 6. listopada 2006. o primjeni načela međusobnog priznavanja naloga za oduzimanje (SL L 328, 24.11.2006., str. 59.).

- (9) Ova Direktiva nastoji izmijeniti i proširiti odredbe okvirnih odluka 2001/500/PUP i 2005/212/PUP. Te okvirne odluke trebalo bi djelomično zamijeniti za države članice obvezane ovom Direktivom.
- (10) Države članice postupke oduzimanja povezane s kaznenim slučajem mogu pokrenuti na bilo kojem nadležnom sudu.
- (11) Postoji potreba za pojašnjenjem postojećeg koncepta imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima tako da obuhvaća izravnu imovinsku korist stečenu kriminalnom aktivnosti i sve neizravne koristi, uključujući i naknadno reinvestiranje ili preoblikovanje izravne imovinske koristi. Postupak stoga može uključivati bilo kakvu imovinu, uključujući onu koja je preoblikovana i pretvorena, u cijelosti ili djelomično, u drugu imovinu, i onu koja je pomiješana s imovinom stečenom iz zakonitih izvora, do procijenjene vrijednosti pomiješane imovinske koristi. On može također uključivati prihod ili druge koristi proizašle iz imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima ili iz imovine u koju ili pomoću koje su te imovinske koristi preoblikovane, pretvorene ili s kojom su pomiješane.
- (12) Ova Direktiva omogućuje širu definiciju imovine koja može biti predmet zamrzavanja ili oduzimanja. Ta definicija uključuje pravne dokumente ili instrumente koji dokazuju pravo na imovinu te vrste ili udjel u imovini te vrste. Takvi dokumenti ili instrumenti mogli bi uključivati, na primjer, financijske instrumente ili dokumente koji mogu dovesti do potraživanja vjerovnika i obično se nalaze u vlasništvu osobe na koju utječu odgovarajući postupci. Ova Direktiva ne dovodi u pitanje postojeće nacionalne postupke za zadržavanje pravnih dokumenata ili instrumenata koji dokazuju pravo na imovinu te vrste ili udjel u imovini te vrste, kako ih primjenjuju nadležna nacionalna tijela ili javna tijela u skladu s nacionalnim pravom.

- (13) Zamrzavanje i oduzimanje u okviru ove Direktive autonomni su koncepti koji ne bi trebali sprječavati države članice u provođenju ove Direktive pomoću instrumenata koji bi u skladu s nacionalnim pravom bili smatrani sankcijama ili drugim vrstama mjera.
- (14) Pri oduzimanju predmeta i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima nakon pravomoćne odluke suda i imovine u protuvrijednosti te predmeta i imovinske koristi trebao bi se primjenjivati ovaj prošireni koncept za kaznena djela obuhvaćena ovom Direktivom. Okvirna odluka 2001/500/PUP tražila je od država članica da omoguće oduzimanje predmeta i imovinske koristi stečenih kaznenim djelom nakon pravomoćne presude te oduzimanje imovine u protuvrijednosti tih predmeta i imovinske koristi. Te obveze trebalo bi zadržati za kaznena djela koja nisu obuhvaćena ovom Direktivom, a koncept imovinske koristi kako je definiran u ovoj Direktivi trebao bi se na sličan način tumačiti i u odnosu na kaznena djela koja nisu obuhvaćena ovom Direktivom. Države članice mogu definirati oduzimanje imovine jednake vrijednosti kao dodatak ili alternativu izravnom oduzimanju, prema potrebi u skladu s nacionalnim pravom.

- (15) Podložno pravomoćnoj presudi za kazneno djelo, trebalo bi biti moguće oduzeti predmete i imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelima ili imovinu čija vrijednost odgovara tim predmetima ili imovinskoj koristi. Takve pravomoćne presude mogu se donijeti i tijekom postupka u odsutnosti. Ako oduzimanje na temelju pravomoćne presude nije moguće, u određenim bi okolnostima ipak trebalo biti moguće oduzeti predmete i imovinsku korist, barem u slučajevima bolesti ili bijega osumnjičenika ili optuženika. Međutim, u takvim slučajevima postupaka u odsutnosti zbog bolesti ili bijega, postojanje postupka u odsutnosti u državi članici bilo bi dovoljno za usklađenost s ovom obvezom. Ako je osumnjičenik ili optužena osoba pobjegla, države članice trebale bi poduzeti sve razumne mjere i mogu zahtijevati da se osoba u pitanju pozove na sud ili upozna s postupkom oduzimanja.
- (16) Za potrebe ove Direktive trebalo bi shvatiti da bolest znači nemogućnost osumnjičenika ili optuženika da prisustvuje kaznenom postupku tijekom duljeg razdoblja, a postupak stoga nije moguće nastaviti u uobičajenim uvjetima. Od osumnjičenika ili optuženika može se zatražiti dokaz bolesti, na primjer liječničko uvjerenje, koji bi sud trebao moći zanemariti ako smatra da je nezadovoljavajuće. Ne bi trebalo utjecati na pravo osobe da je tijekom postupka zastupa odvjetnik.
- (17) Prilikom provedbe ove Direktive u odnosu na oduzimanje imovine u protuvrijednosti predmeta, relevantne odredbe mogle bi se primjenjivati ako je u pogledu posebnih okolnosti dotičnog slučaja takva mjera razmjerna, posebno uzimajući u obzir vrijednost predmeta u pitanju. Države članice mogu uzeti u obzir i činjenicu jesu li i u kojoj su mjeri osuđene osobe odgovorne za onemogućavanje oduzimanja predmeta.

- (18) Prilikom provedbe ove Direktive, države članice mogu predvidjeti da se, u iznimnim okolnostima, ne nalaže oduzimanje, u onoj mjeri u kojoj bi u skladu s nacionalnim pravom dotičnoj osobi to predstavljalo nepotrebne teškoće, na temelju presudnih okolnosti dotičnog pojedinačnog slučaja. Države članice trebale bi strogo ograničiti korištenje te mogućnosti i trebale bi dozvoliti da se oduzimanje ne nalaže samo u slučajevima u kojima bi ono dotičnu osobu stavilo u situaciju u kojoj bi joj bilo veoma teško preživjeti.
- (19) Kriminalne skupine sudjeluju u širokom rasponu kriminalnih aktivnosti. Kako bi se učinkovito pozabavilo kriminalnim aktivnostima, u nekim situacijama može biti prikladno da kazneni presudu slijedi oduzimanje ne samo imovine povezane s određenim kaznenim djelom, već i oduzimanje dodatne imovine za koju sud utvrdi da se radi o imovinskoj koristi stečenoj drugim kaznenim djelima. Ovaj pristup naziva se „proširenim oduzimanjem”. Okvirna odluka 2005/212/PUP predviđjela je tri različite vrste minimalnih zahtjeva koje države članice mogu odabrati kako bi se primijenilo prošireno oduzimanje. Kao posljedica toga, u procesu prenošenja te Okvirne odluke, države članice odabrale su različite opcije, što je rezultiralo korištenjem divergentnih koncepata proširenog oduzimanja u nacionalnim pravosuđima. Ta razlika koči prekograničnu suradnju vezanu za slučajeve oduzimanje. Stoga je potrebno dodatno uskladiti odredbe o proširenom oduzimanju postavljanjem jednog minimalnog standarda.

- (20) Prilikom određivanja dovodi li kazneno djelo do gospodarske koristi, države članice u obzir mogu uzeti način djelovanja, na primjer, ako je uvjet za kazneno djelo to da je počinjeno u kontekstu organiziranog kriminala ili s namjerom ostvarivanja redovite dobiti od kaznenih djela. Međutim, to ne bi općenito trebalo dovoditi u pitanje mogućnost pokretanja postupka proširenog oduzimanja.
- (21) Prošireno oduzimanje trebalo bi biti moguće ako je sud siguran da je dotična imovina stečena kriminalnim radnjama. To ne znači da je nužno utvrditi da je dotična imovina stečena kriminalnim radnjama. Države članice mogu predvidjeti da bi, na primjer, moglo biti dovoljno da sud na temelju odmjeravanja vjerojatnosti smatra ili da može opravdano pretpostaviti da je znatno vjerojatnije da dotična imovina nije stečena kriminalnim radnjama, već drugim aktivnostima. U tom kontekstu, sud mora razmotriti posebne okolnosti slučaja, uključujući činjenice i dostupne dokaze na temelju kojih se može izdati odluka o proširenom oduzimanju. Činjenica da imovina osobe nije u skladu s njezinim zakonitim prihodom može biti jedna od činjenica na temelju koje se dolazi do zaključka suda da imovina proizlazi iz kriminalnih radnji. Države članice mogle bi i odrediti zahtjeve za određena razdoblja u kojima se može smatrati da imovina potječe iz kriminalnih radnji.
- (22) Ovom se Direktivom utvrđuju minimalna pravila. Njom se države članice ne sprječavaju u predviđanju širih ovlasti u okviru njihovog nacionalnog prava, uključujući, na primjer, u odnosu na svoja pravila o dokazima.

- (23) Ova Direktiva primjenjuje se na kaznena djela koja su dio područja primjene ovdje navedenih instrumenata. U okviru područja primjene tih instrumenata, države članice trebale bi primjenjivati proširene ovlasti oduzimanja barem na kaznena djela kako su definirana u ovoj Direktivi.
- (24) Česta je i sve prisutnija praksa osumnjičenika ili optuženika da prenesu imovinu poznatoj trećoj strani s ciljem izbjegavanja oduzimanja. Trenutačni pravni okvir Unije ne sadrži obvezujuća pravila o oduzimanju imovine prenesene trećim stranama. Stoga je sve potrebnije dopustiti oduzimanje imovine prenesene na treću stranu ili imovine koju je treća strana stekla. Stjecanje od strane treće strane odnosi se na situaciju u kojoj je, na primjer, treća strana, izravno ili neizravno, npr. pomoću posrednika, stekla imovinu od osumnjičenika ili optuženika, uključujući ako je kazneno djelo počinjeno u njihovo ime ili za njihovu korist, a optuženik nema imovine koja se može oduzeti. Takvo oduzimanje trebalo bi biti moguće barem u slučajevima kada je treća strana znala ili je trebala znati da je svrha prijenosa ili stjecanja izbjegavanje oduzimanja, na temelju konkretnih činjenica i okolnosti, uključujući kada je prijenos izvršen bez naknade ili u zamjenu za iznos znatno niži od tržišne vrijednosti. Pravila o oduzimanju trećoj strani trebala bi se proširiti na fizičke i pravne osobe. U svakom slučaju, ne trebaju se dovoditi u pitanje prava *bona fide* trećih strana.
- (25) Države članice mogu definirati oduzimanje trećoj strani kao dodatak ili alternativu izravnom oduzimanju, prema potrebi u skladu s nacionalnim pravom.

- (26) Oduzimanje dovodi do konačnog oduzimanja imovine. Međutim, zaštita imovine može biti preduvjet oduzimanju i može biti važna za provođenje naloga za oduzimanje. Imovina se štiti mjerom zamrzavanja. Kako bi se spriječilo rasipanje imovine prije mogućnosti izdavanja naloga za zamrzavanje, nadležna tijela u državama članicama trebala bi se ovlastiti da odmah poduzmu aktivnosti kako bi se osigurala takva imovina.
- (27) S obzirom na to da se imovina često štiti u svrhu oduzimanja, zamrzavanje i oduzimanje usko su povezani. U nekim pravnim sustavima zamrzavanje u svrhu oduzimanja smatra se posebnom mjerom postupka privremene naravi iza koje može slijediti nalog za oduzimanje. Ne dovodeći u pitanje različite nacionalne pravne sustave ni Okvirnu odluku 2003/577/PUP, ovom bi se Direktivom trebali uskladiti neki aspekti nacionalnih sustava za zamrzavanje u svrhu oduzimanja.
- (28) Mjere zamrzavanja ne dovode u pitanje mogućnost posebne imovine koja će se tijekom postupka smatrati dokazom, ako bi ona u konačnici postala raspoloživa za učinkovito izvršenje naloga za oduzimanje.
- (29) Imovina se u kontekstu kaznenog postupka može zamrznuti i s ciljem mogućeg naknadnog povrata ili kako bi se zaštitila naknada štete uzrokovane kaznenim djelima.

- (30) Osumnjičenci ili optuženici često skrivaju imovinu tijekom cijelog trajanja kaznenog postupka. Posljedica je da se nalozi za oduzimanje ne mogu izvršiti, ostavljajući one koji podliježu nalogu za oduzimanje da koriste svoju imovinu nakon što su izdržali svoje kazne. Stoga je potrebno omogućiti određivanje preciznog dijela imovine koji će se oduzeti čak i nakon pravomoćne presude za kazneno djelo, kako bi se omogućilo potpuno izvršenje naloga za oduzimanje u slučajevima kada inicijalno nije identificirana nikakva imovina ili nedovoljno imovine pa nalog za oduzimanje ostaje neizvršen.
- (31) S obzirom na ograničenje prava na imovinu po nalogima o zamrzavanju, takve se privremene mjere ne bi trebale primjenjivati duže nego što je potrebno za očuvanje raspoloživosti imovine s obzirom na moguće naknadno oduzimanje. To može zahtijevati reviziju od strane suda kako bi se osiguralo da svrha sprečavanja rasipanja imovine i dalje vrijedi.
- (32) Zamrznutom imovinom s ciljem mogućeg naknadnog oduzimanja trebalo bi upravljati na odgovarajući način kako ista ne bi izgubila svoju ekonomsku vrijednost. Države članice trebale bi poduzeti potrebne mjere, uključujući mogućnost prodaje ili prijenosa imovine, kako bi se smanjili takvi gubici. Države članice trebale bi poduzeti odgovarajuće mjere kao što su na primjer osnivanje središnjih nacionalnih ureda za upravljanje imovinom, skup specijaliziranih ureda ili istovrijedni mehanizmi, kako bi se učinkovito upravljalo sredstvima zamrznutima prije oduzimanja i sačuvala njihova vrijednosti u očekivanju sudske odluke.

- (33) Ova Direktiva znatno utječe na prava osoba, ne samo osumnjičenika ili optuženika, već i trećih strana koje ne sudjeluju u postupku. Stoga je potrebno predvidjeti određene mjere osiguranja i pravne lijekove kako bi se jamčilo očuvanje njihovih temeljnih prava u primjeni ove Direktive. To uključuje i pravo na saslušanje trećih strana koje tvrde da su vlasnici dotične imovine ili koji tvrde da imaju vlasnička prava (stvarna prava, *ius in re*) kao što je pravo plodouživanja. Nalog za zamrzavanje imovine trebao bi se pripočiti dotičnoj osobi što je prije moguće nakon njegove provedbe. Unatoč tome, nadležna tijela mogu odgoditi pripćenje takvih naloga dotičnoj osobi zbog potreba istrage.
- (34) Svrha pripćenja naloga za zamrzavanje imovine jest, između ostalog, omogućiti pogođenoj osobi osporavanje naloga. Stoga bi se u takvom pripćenju trebali navesti, barem ukratko, razlog ili razlozi za dotičan nalog, što podrazumijeva da to navođenje može biti vrlo sažeto.
- (35) Države članice trebale bi razmotriti poduzimanje mjera kojima bi se dopustilo da se oduzeta imovina koristi za javni interes ili u socijalne svrhe. Takve mjere mogle bi, između ostalog, uključivati određivanje imovine za provedbu zakona ili projekte sprječavanja kriminala, kao i za ostale projekte u javnom interesu i s društvenom koristi. Obveza razmatranja poduzimanja mjera uključuje postupovnu obvezu za države članice, kao što je provođenje pravne analize ili raspravljanje o prednostima i nedostacima uvođenja mjera. Prilikom upravljanja zamrznutom imovinom i poduzimanja mjera vezanih uz korištenje oduzete imovine, države članice trebale bi poduzeti odgovarajuće aktivnosti za sprječavanje kriminalne ili nezakonite infiltracije.

- (36) Malo je pouzdanih izvora podataka o zamrzavanju i oduzimanju imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom. Kako bi se omogućila ocjena ove Direktive, potrebno je sakupiti najmanji usporedivi skup odgovarajućih statističkih podataka o zamrzavanju i oduzimanju imovine, praćenju imovine, aktivnostima suda te o otuđenju imovine.
- (37) Države članice trebale bi nastojati prikupiti podatke za određenu statistiku na središnjoj razini, s ciljem njihova slanja Komisiji. To znači da bi države članice trebale uložiti odgovarajuće napore da prikupe dotične podatke. To, međutim, ne znači da su države članice obvezne postići rezultat prikupljanja podataka ako postoji nerazmjerno administrativno opterećenje ili ako su troškovi dotičnih država članica veliki.
- (38) Ova Direktiva poštuje temeljna prava i načela priznata Poveljom Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”) i Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („EKLJP”), kako ih tumači sudska praksa Europskog suda za ljudska prava. Ova Direktiva trebala bi se provoditi u skladu s tim pravima i načelima. Ova Direktiva ne bi trebala dovoditi u pitanje nacionalno pravo u odnosu na pravnu pomoć i njome se ne stvaraju nikakve obveze unutar sustava pravne pomoći država članica koji se trebaju primjenjivati u skladu s Poveljom i EKLJP-om.
- (39) Trebalo bi postaviti posebne zaštitne mjere kako bi se osiguralo da se kao opće pravilo navode razlozi za naloge za oduzimanje, osim ako se u pojednostavljenom kaznenom postupku u lakšim slučajevima dotična osoba odrekne svog prava da joj se navedu razlozi.

- (40) Ova bi se Direktiva trebala provesti uzimajući u obzir odredbe Direktive 2010/64/EU Europskog parlamenta i Vijeća ¹, Direktive 2012/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća ² i Direktive 2013/48/EU Europskog parlamenta i Vijeća ³ koje se tiču procesnih pravâ u kaznenim postupcima.
- (41) Budući da cilj ove Uredbe, tj. olakšavanje oduzimanja imovine stečene kaznenim djelom, države članice ne mogu dostatno ostvariti, a isti se može bolje ostvariti na razini Unije, Unija može usvojiti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti određenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji (UEU). U skladu s načelom proporcionalnosti kako je određeno tim člankom, ova Direktiva ne prelazi zadani okvir koji je potreban za ostvarenje toga cilja.

¹ Direktiva 2010/64/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. listopada 2010. o pravu na tumačenje i prevođenje u kaznenim postupcima (SL L 280, 26.10.2010., str. 1.).

² Direktiva 2012/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2012. o pravu na informacije u kaznenim postupcima (SL L 142, 1.6.2012., str. 1.).

³ Direktiva 2013/48/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2013. o pravu na pristup odvjetniku u kaznenom postupku i u postupku na temelju europskog uhidbenog naloga te o pravu na obavješćivanje treće strane nakon lišavanja slobode i pravu na komunikaciju s trećim osobama i konzularnim tijelima tijekom trajanja lišenja slobode o pravu na pristup odvjetniku u kaznenom postupku (SL L 294, 6.11.2013., str. 1.).

- (42) U skladu s člankom 3. i člankom 4.a stavkom 1. Protokola (br. 21) o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske u vezi s područjem slobode, sigurnosti i pravde, koji se nalazi u prilogu UEU-u i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (UFEU), Irska je priopćila svoju želju da sudjeluje u donošenju i primjeni ove Direktive. U skladu s tim Protokolom, ova Direktiva za Irsku treba biti obvezujuća samo u pogledu kaznenih djela obuhvaćenih instrumentima kojima je ona obvezana.
- (43) U skladu s člancima 1. i 2. te člankom 4.a stavkom 1. Protokola (br. 21) o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske u pogledu područja slobode, sigurnosti i pravde, koji je priložen UEU-u i UFEU-u i ne dovodeći u pitanje članak 4. tog Protokola, Ujedinjena Kraljevina ne sudjeluje u donošenju ove Direktive, ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje. Podložno njenom sudjelovanju u skladu s člankom 4. tog Protokola, Direktiva za Ujedinjenu Kraljevinu treba biti obvezujuća samo u pogledu kaznenih djela obuhvaćenih instrumentima kojima je ona obvezana.
- (44) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola (br. 22) o položaju Danske koji je priložen UEU-u i UFEU-u, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Direktive, ona za nju nije obvezujuća i ne primjenjuje se na nju,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Predmet

1. Ova Direktiva utvrđuje minimalna pravila o zamrzavanju imovine s ciljem mogućeg naknadnog oduzimanja i o oduzimanju imovine u kaznenim stvarima.
2. Ova Direktiva ne dovodi u pitanje postupke koje države članice mogu upotrebljavati za oduzimanje dotične imovine.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „imovinska korist” znači svaka ekonomska korist od kaznenih djela, neizravna ili izravna; ona se može sastojati od bilo kojeg oblika imovine i uključuje svako naknadno reinvestiranje ili preoblikovanje izravne imovinske koristi i svaku novčanu pogodnost;
2. „imovina” znači imovina bilo koje vrste, neovisno o tome je li materijalna ili nematerijalna, pokretna ili nepokretna, odnosno pravni dokumenti ili instrumenti kojima se dokazuje pravo na ili interes za takvu imovinu;
3. „predmeti” znači bilo koja imovina koja se koristila ili se namjeravala koristiti, na bilo koji način, u cijelosti ili djelomično, kako bi se počinilo kazneno djelo ili kaznena djela;

4. „oduzimanje” znači konačno oduzimanje imovine koje je odredio sud u vezi s kaznenim djelom;
5. „zamrzavanje” znači privremena zabrana prijenosa, uništenja, konverzije, raspolaganja ili premještanja imovine odnosno privremeno čuvanje i nadzor imovine;
6. „kazneno djelo” znači djelo obuhvaćeno bilo kojim od instrumenata navedenih u članku 3.

Članak 3.

Područje primjene

Direktiva se primjenjuje na kaznena djela obuhvaćena:

- (a) Konvencijom sastavljenom na temelju članka K.3 stavka 2. točke (c) Ugovora o Europskoj uniji o borbi protiv korupcije u kojoj sudjeluju dužnosnici Europskih zajednica ili dužnosnici država članica Europske unije ¹ („Konvencija o borbi protiv korupcije koja uključuje dužnosnike”);
- (b) Okvirnom odlukom Vijeća 2000/383/PUP od 29. svibnja 2000. o povećanju zaštite kaznenim i drugim sankcijama protiv krivotvorenja povezanog s uvođenjem eura ²;
- (c) Okvirnom odlukom Vijeća 2001/413/PUP od 28. svibnja 2001. o borbi protiv prijevara i krivotvorenja bezgotovinskih sredstava plaćanja ³;

¹ SL C 195, 25.6.1997., str. 1.

² SL L 140, 14.6.2000., str. 1.

³ SL L 149, 2.6.2001., str. 1.

- (d) Okvirnom odlukom Vijeća 2001/500/PUP od 26. lipnja 2001. o pranju novca, utvrđivanju, praćenju, zamrzavanju, privremenom oduzimanju i pljenidbi imovine i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima ¹;
- (e) Okvirnom odlukom Vijeća 2002/475/PUP od 13. lipnja 2002. o borbi protiv terorizma ²;
- (f) Okvirnom odlukom Vijeća 2003/568/PUP od 22. srpnja 2003. o borbi protiv korupcije u privatnom sektoru ³;
- (g) Okvirnom odlukom Vijeća 2004/757/PUP od 25. listopada 2004. o utvrđivanju minimalnih odredaba vezanih za elemente kaznenih djela i kazni na području nezakonite trgovine drogama ⁴;
- (h) Okvirnom odlukom Vijeća 2008/841/PUP od 24. listopada 2008. o borbi protiv organiziranog kriminala ⁵;
- (i) Direktivom 2011/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2011. o sprečavanju i borbi protiv trgovanja ljudima i zaštiti žrtava trgovanja ljudima i o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/629/PUP ⁶;
- (j) Direktivom 2011/93/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o borbi protiv seksualne zlouporabe i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije i o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2004/68/PUP ⁷;

¹ SL L 182, 5.7.2001., str. 1.
² SL L 164, 22.6.2002., str. 3.
³ SL L 192, 31.7.2003., str. 54.
⁴ SL L 335, 11.11.2004., str. 8.
⁵ SL L 300, 11.11.2008., str. 42.
⁶ SL L 101, 15.4.2011., str. 1.
⁷ SL L 335, 17.12.2011., str. 1.

- (k) Direktivom 2013/40/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 12. kolovoza 2013. o napadima na informacijske sustave i o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2005/222/PUP¹,

kao i drugim pravnim instrumentima, ako isti izričito predviđaju da se ova Direktiva primjenjuje na kaznena djela koja su u njima usklađena.

Članak 4.

Oduzimanje

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi omogućile oduzimanje, u cijelosti ili djelomično, predmeta i imovinske koristi ili imovine čija vrijednost odgovara takvim predmetima ili imovinskoj koristi, podložno pravomoćnoj presudi za kazneno djelo, koja također može proizlaziti iz postupka u odsutnosti.
2. U slučaju da oduzimanje na temelju stavka 1. nije moguće, barem ako je takva nemogućnost rezultat bolesti ili bijega osumnjičenika ili optuženika, države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi omogućile oduzimanje predmeta i imovinske koristi u slučajevima kad su kazneni postupci pokrenuti u vezi s kaznenim djelom koje može neizravno ili izravno dovesti do gospodarske koristi, te bi takvi postupci bili mogli dovesti do kaznene presude da se osumnjičeniku ili optuženiku moglo suditi.

¹ SL L 218, 14.8.2013., str. 8.

Članak 5.

Prošireno oduzimanje

1. Države članice donose potrebne mjere kako bi omogućile oduzimanje, u cijelosti ili djelomično, imovine u posjedu osobe osuđene za kazneno djelo koje može neizravno ili izravno dovesti do gospodarske koristi, u slučaju da sud, na temelju okolnosti slučaja, uključujući posebne činjenice i dostupne dokaze, npr. da je vrijednost vlasništva u nerazmjeru sa zakonitim prihodom osuđenika, smatra da dotična imovina potječe od kaznenih radnji.
2. Za potrebe stavka 1. ovog članka, pojam „kazneno djelo” uključuje najmanje sljedeće:
 - (a) aktivnu i pasivnu korupciju u privatnom sektoru, kako je navedeno u članku 2. Okvirne odluke 2003/568/PUP, kao i aktivnu i pasivnu korupciju u kojoj sudjeluju dužnosnici institucija Unije ili država članica, kako je navedeno u člancima 2. i 3. Konvencije o borbi protiv korupcije u kojoj sudjeluju dužnosnici;
 - (b) djela u vezi sa sudjelovanjem u zločinačkoj organizaciji, kako je navedeno u članku 2. Okvirne odluke 2008/841/PUP, barem u slučajevima u kojima je djelo dovelo do gospodarske koristi;

- (c) poticanje sudjelovanja djeteta u pornografskim predstavama ili upošljavanje djeteta u te svrhe, ostvarivanje dobiti iz istoga ili iskorištavanje djeteta na drugi način u te svrhe ako je dijete doseglo dob za pristanak na spolni odnos, kako je navedeno u članku 4. stavku 2. Direktive 2011/93/EU; distribucija, širenje ili posredovanje dječje pornografije, kako je navedeno u članku 5. stavku 4. te Direktive; nuđenje, dobavljanje ili stavljanje na raspolaganje dječje pornografije, kako je navedeno u članku 5. stavku 5. te Direktive; proizvodnja dječje pornografije, kako je navedeno u članku 5. stavku 6. te Direktive;
- (d) nezakonito ometanje sustava i nezakonito ometanje podataka, kako je navedeno u člancima 4. i 5. Direktive 2013/40/EU, kada je značajan broj informacijskih sustava pogođen korištenjem nekog od alata iz članka 7. iste Direktive, namijenjenog ili prilagođenog za tu svrhu; namjerna proizvodnja, prodaja, nabava radi korištenja, uvoz, distribucija ili drugo stavljanje na raspolaganje alata koji se koriste u svrhu počinjenja kaznenih djela, barem kada nije riječ o lakšim slučajevima, iz članka 7. te Direktive;
- (e) kazneno djelo koje je kažnjivo, u skladu s relevantnim instrumentom u članku 3. ili, u slučaju da instrument u pitanju ne sadrži prag sankcije, u skladu s relevantnim nacionalnim pravom, kaznom zatvora u najduljem trajanju od najmanje četiri godine.

Članak 6.

Oduzimanje od treće strane

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi omogućile oduzimanje imovinske koristi ili druge imovine čija vrijednost odgovara imovinskoj koristi koju je osumnjičenik odnosno optuženik neizravno ili izravno prenio trećim stranama, ili su je treće strane stekle od osumnjičenika odnosno optuženika, barem ako su te treće strane znale ili su morale znati da je namjera prijenosa ili stjecanja bila izbjegavanje oduzimanja, na temelju konkretnih činjenica i okolnosti, uključujući činjenicu da su prijenos ili stjecanje provedeni besplatno ili u zamjenu za iznos znatno niži od tržišne vrijednosti.
2. Stavak 1. ne dovodi u pitanje prava *bona fide* trećih strana.

Članak 7.

Zamrzavanje

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi omogućile zamrzavanje imovine radi mogućeg naknadnog oduzimanja. Te mjere, koje nalaže nadležno tijelo, uključuju hitne aktivnosti koje se trebaju poduzeti u slučaju potrebe kako bi se sačuvala imovina.
2. Vlasništvo u posjedu treće strane, kako je navedeno u članku 6., može podlijegati mjerama zamrzavanja u svrhu naknadnog oduzimanja.

Članak 8.
Zaštitne mjere

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da osobe pogođene mjerama predviđenima u okviru ove Direktive imaju pravo na učinkovita pravna sredstva i na pravično suđenje kako bi sačuvale svoja prava.
2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se nalog za zamrzavanje priopći pogođenoj osobi što je prije moguće nakon njezina izvršenja. U takvom priopćenju navodi se, barem ukratko, razlog ili razlozi za dotični nalog. Kada je potrebno izbjeći dovođenje u opasnost kaznene istrage, nadležna tijela mogu odgoditi priopćenje naloga za zamrzavanje pogođenoj osobi.
3. Nalog za zamrzavanje imovine ostaje na snazi samo onoliko dugo koliko je potrebno da se sačuva imovina s ciljem mogućeg naknadnog oduzimanja.
4. Države članice osiguravaju učinkovitu mogućnost osobe čija je imovina zahvaćena za osporavanje pred sudom naloga za zamrzavanje, u skladu s postupcima predviđenima u nacionalnom pravu. Takvi postupci mogu predviđati da se prvotni nalog za zamrzavanje, ako ga je donijelo nadležno tijelo koje nije tijelo sudske vlasti, podnosi tijelu sudske vlasti na validaciju ili reviziju prije nego što se može osporavati pred sudom.

5. Zamrznuta imovina koja nije naknadno oduzeta odmah se vraća. Uvjeti ili postupovna pravila prema kojima se takva imovina vraća određeni su nacionalnim pravom.
6. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se navedu razlozi za svaki nalog za oduzimanje i da se odluka priopći dotičnoj osobi. Države članice omogućuju učinkovitu mogućnost za osobu u pogledu koje je naloženo oduzimanje da osporava nalog za oduzimanje pred sudom.
7. Ne dovodeći u pitanje Direktivu 2012/13/EU i Direktivu 2013/48/EU, osobe čija je imovina zahvaćena nalogom za oduzimanje imaju pravo na odvjetnika tijekom čitavog postupka oduzimanja u vezi s određivanjem imovinske koristi i predmeta kako bi ostvarile svoja prava. Dotične osobe obavješćuju se da imaju to pravo.
8. U postupcima iz članka 5. pogođena osoba ima učinkovitu mogućnost za osporavanje okolnosti slučaja, uključujući posebne činjenice i dostupne dokaze na temelju kojih se smatra da je dotična imovina izvedena iz kriminalnih radnji.
9. Treće strane imaju pravo tražiti pravo vlasništva ili druga imovinska prava, uključujući u slučajevima iz članka 6.

10. Ako, kao rezultat kaznenog djela, žrtve imaju potraživanja prema osobama koje podliježu mjeri oduzimanja predviđenoj na temelju ove Direktive, države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da mjera oduzimanja ne sprečava te žrtve u traženju naknade za svoja potraživanja.

Članak 9.

Učinkovito oduzimanje i izvršenje

Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi omogućile otkrivanje i praćenje imovine koju treba zamrznuti i oduzeti, čak i nakon pravomoćne presude za kazneno djelo ili nakon postupaka u primjeni članka 4. stavka 2. te kako bi osigurale učinkovito izvršenje naloga za oduzimanje, ako je takav nalog već izdan.

Članak 10.

Upravljanje zamrznutom i oduzetom imovinom

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere, na primjer osnivanjem središnjih ureda, skupina specijaliziranih ureda ili ekvivalentnih mehanizama, kako bi se osiguralo adekvatno upravljanje imovinom zamrznutom s ciljem mogućeg naknadnog oduzimanja.
2. Države članice osiguravaju da mjere iz stavka 1. uključuju mogućnost prodaje ili prijenosa imovine u slučaju potrebe.
3. Države članice razmatraju poduzimanje mjera koje bi omogućile da se oduzeta imovina upotrebljava za javni interes ili u socijalne svrhe.

Članak 11.
Statistički podaci

1. Države članice redovito prikupljaju podatke od nadležnih vlasti te vode sveobuhvatnu statistiku. Prikupljeni statistički podaci šalju se Komisiji svake godine i uključuju:
 - (a) broj izvršenih naloga za zamrzavanje;
 - (b) broj izvršenih naloga za oduzimanje;
 - (c) procijenjenu vrijednost imovine zamrznute s ciljem mogućeg naknadnog oduzimanja;
 - (d) procijenjenu vrijednost imovine vraćene u trenutku oduzimanja.

2. Države članice također svake godine šalju Komisiji sljedeće statističke podatke, ako su oni dostupni na središnjoj razini u dotičnoj državi članici:
 - (a) broj zahtjeva za naloge za zamrzavanje koje treba izvršiti u drugoj državi članici;
 - (b) broj zahtjeva za naloge za oduzimanje koje treba izvršiti u drugoj državi članici;
 - (c) vrijednost ili procijenjenu vrijednost vraćene imovine nakon izvršenja naloga u drugoj državi članici.

3. Države članice nastoje sakupiti podatke iz stavka 2. na središnjoj razini.

Članak 12.

Prenošenje

1. Države članice donose zakone, uredbe i administrativne odredbe potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom do ...*. Tekst tih odredbi odmah šalju Komisiji.
2. Kada države članice donose te odredbe, one prilikom službene objave sadrže upućivanje na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takvo upućivanje. Načine tog upućivanja određuju države članice.
3. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 13.

Izvješćivanje

Komisija do ...** podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću, procjenjujući utjecaj postojećeg nacionalnog prava o oduzimanju i povratu imovine, uz, ako je potrebno, odgovarajuće prijedloge.

Komisija u tom izvješću također procjenjuje postoji li potreba za revizijom popisa kaznenih djela iz članka 5. stavka 2.

* SL: molimo umetnite datum: 30 mjeseci od dana donošenja ove Direktive.

** SL: molimo umetnite datum: 30 mjeseci i tri godine od dana donošenja ove Direktive.

Članak 14.

*Zamjena Zajedničke akcije 98/699/PUP i određenih odredbi
okvirnih odluka 2001/500/PUP i 2005/212/PUP*

1. Zajednička akcija 98/699/PUP, članak 1. točka (a) i članci 3. i 4. Okvirne odluke 2001/500/PUP te članak 1. prve četiri alineje i članak 3. Okvirne odluke 2005/212/PUP zamjenjuju se ovom Direktivom za države članice obvezane ovom Direktivom, ne dovodeći u pitanje obveze tih država članica u vezi s rokovima za prenošenje okvirnih odluka u nacionalno pravo.
2. Za države članice obvezane ovom Direktivom, upućivanja na Zajedničku akciju 98/699/PUP i odredbe okvirnih odluka 2001/500/PUP i 2005/212/PUP iz stavka 1. tumače se kao upućivanja na ovu Direktivu.

Članak 15.
Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 16.
Primatelji

Ova je Direktiva upućena državama članicama u skladu s Ugovorima.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Europski parlament
Predsjednik

Za Vijeće
Predsjednik